

**Ontwerp van decreet houdende instemming met het
Samenwerkingsakkoord van tussen de Federale Staat, het
Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest betreffende de coördinatie van het beleid
inzake grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Situering

Dit samenwerkingsakkoord heeft als doel om het beleid inzake invoer, uitvoer en doorvoer van afval te coördineren, rekening houdende met de respectieve bevoegdheden van de Federale Staat (Douane, Justitie, Politie) en van de gewesten (bevoegde administraties en inspectiediensten). Het akkoord heeft eveneens als doel om de bevoegde overheid inzake doorvoer van afvalstoffen aan te duiden.

Op 26 oktober 1994 is tussen de Belgische Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een samenwerkingsakkoord gesloten betreffende de coördinatie van het beleid inzake invoer, uitvoer en doorvoer van afvalstoffen.

In het kader van de Zesde Staatshervorming heeft de bijzondere wet van 6 januari 2014 de volledige bevoegdheid inzake afvalstoffenbeleid toegewezen aan de gewesten. Niettemin, rekening houdend met artikel 5 van de Conventie van Bazel van 22 maart 1989 en met artikel 53 van de Verordening (EG) nr 1013/2006 die voorschrijven dat de lidstaten slechts één bevoegde overheid inzake doorvoer van afvalstoffen mogen aanduiden, heeft de bijzondere wet van 6 januari 2014 opgelegd dat de bevoegde overheid inzake doorvoer van afvalstoffen aangeduid moet worden door een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de gewesten.

Bijgevolg is er een reden om het Samenwerkingsakkoord van 26 oktober 1994 aan te passen, rekening houdende met de Zesde Staatshervorming. Tegelijk is het wenselijk om het samenwerkingsakkoord te actualiseren, rekening houdende met de Verordening (EG) nr. 1013/2006. Het is in het bijzonder wenselijk om rekening te houden met de wijzigingen die aan de Verordening (EG) nr. 1013/2006 werden aangebracht inzake inspectie. Het is eveneens wenselijk om sommige achterhaalde bepalingen te wijzigen.

2. Inhoud

Dit samenwerkingsakkoord regelt de volgende zaken.

Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied: de coördinatie van het beleid en de controles inzake alle grensoverschrijdende afvaloverbrengingen, zowel tussen lidstaten als m.b.t. derde landen. De controles zelf worden niet geviseerd door het akkoord. Bij de taakverdeling wordt er rekening gehouden met bestaande bevoegdheden van de handhavingsactoren.

Hoofdstukken 2 tot en met 4. De artikels 2 tot en met 4 zijn niet relevant voor het Vlaamse Gewest aangezien zij handelen over douane en politie.

Hoofdstuk 5. Opleiding en ondersteuning: alle partijen kunnen beroep doen op elkaar voor opleidingen, technische en fysieke ondersteuning, in functie van ieders

mogelijkheden. De bevoegde overheden engageren zich om de mogelijkheden van een telefonische permanentie voor douane en politie te onderzoeken. Dit kadert binnen de normale werkzaamheden van de bevoegde gewestelijke inspectiedienst.

Hoofdstuk 6. Uitwisseling van informatie: de informatie m.b.t. kennisgevingen die de bevoegde overheden elektronisch bewaren, kan geraadpleegd worden door de andere partijen. Hieraan werd toegevoegd dat de drie bevoegde overheden streven naar hetzelfde elektronische systeem voor gegevensuitwisseling met andere landen.

Meer algemeen wordt in dit samenwerkingsakkoord het principe onderschreven dat alle informatie die nodig is voor de controle op grensoverschrijdende afvaloverbrengingen (op dossierniveau, voor risicoanalyse, rapportering, ...), voor en door alle partijen kan uitgewisseld worden, met uitzondering van gegevens die deel uitmaken van strafdossiers.

“Gebezigde ambtenaren”: de teksten van 1994 en 2011 bevatten nog passages over de financiering van de werkingskosten van deze personeelsleden van het Ministerie van Financiën. Dit systeem is ondertussen uitgedoofd en wordt niet meer opgenomen in de huidige tekst. De jaarlijkse kost die in 2010 nog begroot werd op 6.000 euro valt dus weg.

Hoofdstuk 7. Bevoegde autoriteit van doorvoer: deze taak wordt toegewezen aan de Interregionale Verpakkingscommissie (IVCIE). De taken van de IVCIE zijn beperkt tot de uitvoering en opvolging van het administratieve proces van kennisgevingen, en staan beschreven in de bijlage bij het Samenwerkingsakkoord. De gewesten stellen hiertoe het nodige personeel en middelen ter beschikking aan de IVCIE. Binnen het jaar na de ondertekening van het samenwerkingsakkoord wordt er een effectiviteits- en efficiëntiemeting uitgevoerd met het oog op administratieve vereenvoudiging en het actualiseren van het datatechnische systeem.

Hoofdstuk 8. Administratieve kosten voor kennisgevingsdossiers: voor de behandeling van kennisgevingsdossiers wordt een “gemeenschappelijke” heffing van 200 euro per kennisgeving opgelegd. Bij gebruik van een (nog te implementeren) elektronisch systeem wordt deze gemeenschappelijke heffing verlaagd tot 100 euro, en bij doorvoer door zeehavengebieden bedraagt deze 0 euro. Elk gewest is daarenboven vrij om een “aanvullende” heffing te vragen per kennisgevingsdossier, bijvoorbeeld ter bekostiging van controles. Vlaanderen is momenteel niet van plan om een dergelijke aanvullende heffing op te leggen.

Artikel 10 bevat voorts bepalingen m.b.t. indexering, afwijking, inning, achterstallige betalingen en publicatie in het Belgisch Staatsblad. De ontvangen “gemeenschappelijke” heffingen worden afgetrokken van de werkingskosten van de IVCIE. De ontvangen “aanvullende” heffingen worden teruggegeven aan het betrokken gewest.

Hoofdstuk 9. Samenwerking met derden: de partijen betrekken elkaar in onderhandelingen m.b.t. grensoverschrijdende afvaloverbrengingen en streven ernaar om samenwerking met derden gezamenlijk te formaliseren. Er is geen bijkomende financiële impact verbonden aan dit overleg.

Hoofdstuk 10. Coördinatiegroep: deze groep wordt samengesteld uit afgevaardigden van alle partijen. De organisatie en het voorzitterschap liggen bij de bevoegde overheden. Ten opzichte van het vorige samenwerkingsakkoord uit 1994 werd het takenpakket fors uitgebreid en gedetailleerd:

- op het vlak van controles: opstellen van procedures voor inspectie, opsporing en vervolging; afstemmen van werkplannen en prioriteiten; praktische afspraken over uitwisseling van informatie; overleg plegen over formele samenwerking met derden en over elektronische gegevensuitwisseling m.b.t. kennisgevingen;

- beleidsmatig: het formuleren van richtlijnen ter attentie van de doorvoerautoriteit; een adviserende rol naar de CCIM in verband met vraagstukken over de controle van grensoverschrijdende afvaloverbrengingen.

B. Toelichting bij de artikelen

Artikelsgewijze bespreking van het samenwerkingsakkoord

Artikel 1: Doel en toepassingsgebied van het Samenwerkingsakkoord.

In het verleden bestond er onduidelijkheid over de begrippen in-, uit- en doorvoer van afvalstoffen. Middels artikel 14 van de Bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming werden de bevoegdheden inzake grensoverschrijdende afvaltransporten volledig aan de gewesten toegewezen. Ook de bevoegdheid voor afvaltransporten met een begin- en eindpunt buiten het Belgische grondgebied werd aan de gewesten toegewezen.

Naast de overheden van de gewesten die toezicht houden op de invoer, uitvoer en doorvoer van afvalstoffen (bevoegde overheden), heeft de douane ook een specifieke bevoegdheid overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1013/2006. De douane heeft een algemene controlebevoegdheid op het goederenverkeer tussen de Europese Gemeenschap en derde landen. Sinds het ontstaan van de eenheidsmarkt in 1993 is er evenwel geen verplichting tot douaneaangifte meer in het intracommunautaire verkeer en heeft de douane daarop geen systematische controlebevoegdheid meer.

De begrippen in-, uit- en doorvoer hebben voor de bevoegde overheden en de douane dus een verschillende betekenis. Om die onduidelijkheid weg te werken, wordt in het Samenwerkingsakkoord alleen naar deze begrippen verwezen in strikt noodzakelijke gevallen en wordt in het toepassingsgebied de definitie van de Verordening (EG) nr. 1013/2006 vermeld. Hierdoor beslaat het toepassingsgebied van dit samenwerkingsakkoord alle grensoverschrijdende afvaltransporten, zowel tussen de EU en derde landen, als tussen lidstaten.

Onverminderd het toekennen van de bevoegdheden aan de Interregionale Verpakkingscommissie, kunnen alle taken en verplichtingen die via dit Samenwerkingsakkoord worden opgelegd, slechts uitgevoerd worden binnen de bestaande bevoegdheden van de Partijen bij dit Samenwerkingsakkoord.

Artikel 2: Rol van de douane

Binnen de uitoefening van haar algemene controlebevoegdheden op het verkeer van goederen tussen de Gemeenschap en derde landen kan de douane illegale overbrengingen van afvalstoffen ontdekken. In die gevallen legt de Verordening (EG) nr. 1013/2006 de douaneautoriteiten op om de bevoegde overheden daarvan in te lichten. Voorts kent de Verordening (EG) nr. 1013/2006 aan de douane een bepaalde taak toe op het vlak van het vaststellen van de binnenkomst in en de uitgang uit de Gemeenschap van afvalstoffen.

Artikel 3: Rol van de politie

De rol van de politie staat beschreven in artikel 3, en kadert in haar algemene opdracht van transportcontroles. Deze controletaak wordt zowel door de lokale politie als door delen van de federale politie uitgevoerd.

Artikel 4: Definitie van het begrip "controle"

Waar "controle" in het oorspronkelijke Samenwerkingsakkoord beperkt was tot controles op de openbare weg en in de vaste controleposten, wordt dit nu uitgebreid naar alle nuttige punten van het traject, dus ook bij verwerkingsinrichtingen. Hiervoor wordt verwezen naar de definitie in de Verordening (EG) nr. 1013/2006, dit alles uiteraard binnen de beperkingen van de toezichtsrechten van de partners. De prioriteiten voor deze controles worden voorgesteld door de bevoegde overheden en besproken door de coördinatiegroep.

Artikel 5: Opleiding en ondersteuning

In artikel 5 wordt bepaald dat de partijen elkaar ondersteuning bieden op vlak van technische expertise en fysieke bijstand.

Zo kunnen de bevoegde overheden de nodige ondersteuning verlenen aan de douane en de politie. Deze technische ondersteuning ligt voor de hand aangezien de milieuwetgeving, de interpretatie ervan, de bemonsteringsprocedures enz. complex zijn en per gewest kunnen verschillen. De basisprincipes worden aan politie en douane bijgebracht tijdens interne opleidingen waarvoor de douane en de politie beroep kunnen doen op deskundigen van de bevoegde overheden, alsook door middel van brochures, procedures enz., die met de assistentie van de bevoegde overheden ontwikkeld kunnen worden.

Andersom zijn de bevoegde overheden ook vragende partij om meer kennis te hebben van relevante wetgeving of procedures m.b.t. bijvoorbeeld douane-aangelegenheden. De kennisoverdracht van politie en douane naar andere partijen moet dus ook mogelijk zijn.

Om de politie en de douane ook bij meer ingewikkelde problemen bij te staan, garandeert het Samenwerkingsakkoord dat zij tijdens controleacties beroep kunnen doen op de fysieke aanwezigheid en de technische expertise van gespecialiseerde ambtenaren van de bevoegde overheden, voor zover dit binnen de personele en financiële mogelijkheden ligt. Andersom beschikken politie en douane ook over bevoegdheden die van nut zijn voor de andere partijen, zoals de mogelijkheid van de politie om voertuigen uit het verkeer te halen.

Artikels 6, 7 en 8: Uitwisseling van informatie

Artikel 6 is eerder beleidsmatig van aard en bepaalt dat gegevens m.b.t. kennisgevingsdossiers ingegeven worden in databanken. Het oorspronkelijke Samenwerkingsakkoord regelde vooral de decentralisatie van de oude federale databank. Dit proces is al lang voltooid. Met artikel 6, §2, wordt de verschillende bevoegde overheden gevraagd de noodzakelijke gegevens beschikbaar te stellen van de toezichthouders van de gewesten, de douane en de politiediensten. Deze bepaling was reeds in het oorspronkelijke Samenwerkingsakkoord opgenomen.

Op dit ogenblik wordt door de Europese commissie gewerkt aan een standaardisering van de gegevensuitwisseling tussen de verschillende lidstaten. Er bestaan reeds enkele (concurrerende) informaticasystemen. Artikel 6, §3, bepaalt nu dat de vier bevoegde overheden van België naar één en hetzelfde systeem van uitwisseling van gegevens tussen lidstaten zullen streven, zodat buitenlandse overheden in hun elektronische contacten met de vier Belgische databanken, met één informaticasysteem geconfronteerd zullen worden.

De toegang tot deze databanken van alle overheden en hun werknemers (statutair of contractueel) belast met de toepassing binnen België van de verordening en van onderhavig Samenwerkingsakkoord, blijft behouden zoals reeds bepaald in het oorspronkelijke Samenwerkingsakkoord.

Art. 6 §4, definieert de gewestelijke inspectiedienst die moet worden geïnformeerd ingeval een onregelmatigheid inzake doorvoer van afvalstoffen zich voordoet. In feite komt het er op neer om de coördinatie tussen de gewestelijke inspectiediensten te verzekeren, met name wanneer de bewuste afvalstoffen zich niet op het Belgisch grondgebied bevinden. De partijen zijn dus overeengekomen dat, onverminderd hun respectievelijke bevoegdheidsverdeling, de betrokken inspectiedienst diegene is van het gewest waarlangs de afvalstof is binnengekomen, indien deze reeds door het Belgische grondgebied is gepasseerd, of van het Ggwest waarlangs de afvalstof zal binnenkomen, indien deze het Belgische grondgebied nog niet heeft bereikt.

In een nieuw artikel 7 wordt de mogelijkheid om informatie uit te wisselen principieel vastgelegd. De uitzondering op deze regel, met name de toegang tot informatie die deel uitmaakt van strafdossiers, wordt hier expliciet vermeld. De bevoegde overheden zijn van oordeel dat een vereenvoudigde toegang tot deze informatie erg nuttig is voor de beoordeling van o.a. machtigingsdossiers. Door deze vermelding willen de partijen duidelijk maken dat een snelle oplossing voor dit probleem belangrijk is. De uitwisseling van informatie moet gebeuren met inachtneming van de algemene regels betreffende het informatiebeheer voor het vervullen van de opdrachten van de politiediensten zoals vermeld in artikel 44/1 – 44/11 van de Wet van 5 augustus 1992 op het politieambt.

De centralisatie van de controlegegevens met als gerechtelijke finaliteit de detectie van risicogedrag en risicogroeperingen in het fenomeen van de grootschalige afvalzwendel is van groot belang. De onderhandelaars van het akkoord zijn van mening dat het huidige systeem dat door de dienst Leefmilieu van de gerechtelijke politie wordt onderhouden, deze rol moet blijven opnemen, hoewel de verwoording in het Samenwerkingsakkoord ook de mogelijkheid voor andere systemen openlaat.

De Verordening (EG) nr. 1013/2006 verplicht de bevoegde overheden om jaarlijks te rapporteren over de resultaten van de uitgevoerde controles. Ook de cijfers van douane en politie moeten in deze rapportering opgenomen worden. Daarom vermeldt artikel 8, §3, dat de noodzakelijke informatie geregistreerd wordt door douane en politie en doorgegeven aan de bevoegde overheden.

Artikel 9: Bevoegde autoriteit van doorvoer

De Verordening 1013/2006 bepaalt dat de lidstaten slechts één bevoegde autoriteit van doorvoer aanwijzen. Met dit artikel wordt de Interregionale Verpakkingscommissie aangewezen als doorvoerautoriteit. De financiële en personele werkmiddelen worden voorzien zoals bepaald in het Samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval.

De Interregionale Verpakkingscommissie zal haar taken als doorvoerautoriteit uitvoeren op basis van richtlijnen die geformuleerd worden in de bijlage bij het Samenwerkingsakkoord en op basis van richtlijnen die geformuleerd worden door de coördinatiegroep zoals bedoeld in artikel 12 van dit Samenwerkingsakkoord. Die richtlijnen, na bekrachtiging door het Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie, worden door deze laatste toegepast.

Artikel 9, §5, voorziet dat de Interregionale Verpakkingscommissie de efficiëntie en de effectiviteit van de administratieve belasting van de behandeling van de doorvoerdossiers evalueert met het oog op een verdere optimalisatie, in het bijzonder met betrekking tot de informatisering ervan. Op basis van de resultaten van deze evaluatie en de doelstellingen opgenomen in paragraaf 5, worden de optimalisatie en de actualisering van het datatechnische systeem uitgevoerd in overeenstemming met dit Samenwerkingsakkoord.

Artikel 10: Financiële waarborg en administratieve kosten voor kennisgevingsdossiers

Artikel 10, §1, bepaalt dat de partijen elkaar wederzijds informeren over wijzigingen inzake hun wetgeving met betrekking tot de financiële waarborg (zoals bedoeld in artikel 6 van de Verordening (EG) nr. 1013/2006 en die betrekking heeft op de uitvoerautoriteit, en in bepaalde gevallen de invoerautoriteit).

De paragrafen 2 en volgende van artikel 10 hebben tot doel gevolg te geven aan artikel 29 van Verordening (EG) nr. 1013/2006 in het kader van de doorvoer van afvalstoffen. Artikel 29 bepaalt dat passende administratieve kosten in verband met de uitvoering van de kennisgevings- en toezichtsprocedure en de gangbare kosten van de passende analyses en inspecties aan de kennisgever mogen worden aangerekend. Deze bepaling beoogt de kosten te dekken, verbonden aan enerzijds de taken die opgedragen zijn aan de overheid bedoeld in artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1013/2006, en anderzijds aan de taken die opgedragen zijn aan de inspectieautoriteiten.

Wat het deel van de kosten betreft, verbonden aan de taken die zijn opgedragen aan de unieke doorvoerautoriteit bedoeld in artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1013/2006, moet een maatregel met wetgevende kracht, overeenkomstig artikel 173 van de Grondwet, deze heffing in de interne rechtsorde toelaten. Bijgevolg stelt dit akkoord een gemeenschappelijke heffing in en regelt het de basisbeginselen en -elementen ervan. De Partijen komen overeen te overwegen dat deze kwestie integraal deel uitmaakt van de elementen die geregeld moeten worden in het kader van de aanstelling van de unieke doorvoerautoriteit.

Wat het deel van de kosten betreft, verbonden aan de taken die zijn opgedragen aan de toezichthoudende autoriteiten, komen de Partijen overeen de autonomie van de gewesten op dit vlak te erkennen. Elk gewest mag dan ook het deel bepalen van de heffing verbonden aan de taken die opgedragen zijn aan de toezichthoudende autoriteiten en die aan de kennisgevers aangerekend moet worden in het kader van de overbrenging van afvalstoffen die verband houden met zijn grondgebied. De Partijen zijn het eens over de noodzaak om te zorgen voor een efficiënte coördinatie op dat vlak tussen de gewesten en de Interregionale Verpakkingscommissie.

De volledige bedragen van de heffingen inzake overbrenging van afvalstoffen (gemeenschappelijke heffing en eventueel aanvullende gewestelijke heffingen) moeten centraal aangerekend en geïnd worden in het kader van de kennisgevingsprocedure door de unieke doorvoerautoriteit die de gesprekspartner van de kennisgever is.

Artikel 10, §3, bepaalt de grondbeginselen en de bedragen met betrekking tot de gemeenschappelijke heffing. De Partijen zijn het eens over een basisbedrag van 200 euro geïndexeerd per kennisgeving van doorvoer van afvalstoffen. Dit bedrag is berekend op basis van de kosten voor de behandeling van de dossiers door de doorvoerautoriteit, overeenkomstig artikel 29 van Verordening (EG) nr. 1013/2006, artikel 173 van de Grondwet en de toepasselijke beginselen inzake heffing.

Gezien de administratieve vereenvoudiging die dat met zich mee kan brengen, komen de Partijen overeen om de gemeenschappelijke heffing te verlagen wanneer er gebruik wordt gemaakt van een elektronisch systeem voor geautomatiseerde datacommunicatie. Aangezien dat systeem nog niet is ingevoerd wanneer dit Akkoord wordt aangenomen en het om technische elementen gaat die kunnen veranderen en die zijn opgenomen in artikel 26 van Verordening (EG) nr.

1013/2006, komen de Partijen overeen om voor de technische aspecten te verwijzen naar de richtlijnen bedoeld in artikel 9 §4, aangenomen door de Coördinatiegroep bedoeld in artikel 12 en bekrachtigd door het Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie.

Gezien hun specifieke karakter komen de Partijen overeen om de gemeenschappelijke heffing te verlagen in het geval van kennisgevingen met betrekking tot de maritieme overbrengingen van afvalstoffen die uitsluitend betrekking hebben op de havens. Deze maritieme overbrengingen tussen havens hebben betrekking op afvalstoffen die, ofwel gewoon aan boord blijven van de schepen in doortocht in de havens, ofwel worden overgeslagen van het ene naar het andere schip, zonder de installaties van de betrokken haven te verlaten. Deze dossiers zijn objectief gezien eenvoudiger en goedkoper om te behandelen. Het is dan ook passend en evenredig om een afwijkende regeling te voorzien inzake de gemeenschappelijke heffing. Gelet op deze elementen moeten de betrokken havengebieden een overeenkomst bereiken naar de zin van de interne en internationale regelgeving inzake zeevaartpolitie en inzake zeehavens. Op basis hiervan komen de Partijen overeen om op dit vlak te verwijzen naar een lijst opgesteld door een richtlijn bedoeld in artikel 9, §4, aangenomen door de Coördinatiegroep bedoeld in artikel 12 en bekrachtigd door het Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie.

Bovendien komen de Partijen overeen om het Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie te machtigen om af te wijken van de bedragen vermeld in dit Akkoord inzake gemeenschappelijke heffing. Deze bepaling heeft als doel de mogelijkheid te bieden, wanneer dit te verantwoorden valt, bij consensus en zolang die stand houdt, om de toepassing van de bedragen inzake gemeenschappelijke heffing voor bepaalde soorten dossiers te moduleren zonder dat daar een wijziging van het Samenwerkingsakkoord voor nodig is. Deze machtiging is beperkt. Volgens de machtiging is het inderdaad niet toegelaten het bedrag verkregen na indexering van het basisbedrag van 200 euro te overschrijden. Anderzijds zal ze slechts voor beperkte periodes van maximum 2 jaar gevolgen hebben. Als er geen vernieuwing komt, zijn de geïndexeerde bedragen die in dit akkoord zijn bepaald, opnieuw van rechtswege van toepassing. Overeenkomstig artikel 24 van het Samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 zal de beslissing worden aangenomen bij consensus van de vertegenwoordigers die naar keuze worden benoemd en ontslagen door de Gewestregeringen, binnen het Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie. Die beslissing zal gemotiveerd en aangenomen moeten worden op voorstel van de Coördinatiegroep bedoeld in artikel 12. Bovendien zal elke Gewestregering over de mogelijkheid beschikken om bezwaar aan te tekenen. Deze bepaling houdt bijgevolg geen afstand van bevoegdheid in. Deze machtiging moet uiteraard alleen worden verstaan met inachtneming van de hogere normen en beginselen en met name van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel.

De Partijen komen overeen dat de elementen van de gemeenschappelijke heffing bepaald door dit Akkoord van toepassing zijn op de kennisgevingen die worden ontvangen door de Interregionale Verpakkingscommissie vanaf de eerste dag (inbegrepen) van de derde maand volgend op de inwerkingtreding van dit Samenwerkingsakkoord. Zo wordt er een termijn van 2 maanden uitgetrokken na de inwerkingtreding (die volgens artikel 14, §2, plaatsvindt op de eerste dag van de tweede maand na de publicatie in het Belgisch Staatsblad) om de procedures in te voeren en het doelpubliek te informeren. De kennisgevingen worden in principe immers verstuurd door de kennisgever naar de autoriteit van verzending enkele dagen voor de ontvangst ervan door de doorvoerautoriteit (artikel 7 en 8 van Verordening 1013/2006 en termijnen van de post). Toch mag de inwerkingtreding van de gemeenschappelijke heffing niet al te lang uitgesteld worden.

Artikel 10, §4, bepaalt dat wanneer een gewest in het kader van zijn autonomie en op zijn grondgebied de mogelijkheid waarover het beschikt om een aanvullende gewestelijke heffing te vestigen, aangrijpt, het met name de geografische criteria vastlegt aan de hand waarvan de Interregionale Verpakkingscommissie de kennisgevingen van overbrenging van afvalstoffen waarop deze aanvullende heffing betrekking heeft, kan bepalen. In voorkomend geval, om het berekeningswerk van de Interregionale Verpakkingscommissie te vergemakkelijken en rekening houdend met de vermelding van de gebruikte grensovergangen op het kennisgevingdocument (vak 15 c van bijlage IA van verordening), wordt er bepaald dat de gewesten de voornaamste plaats van binnenkomst op het Belgische grondgebied hiervoor zullen gebruiken. Hoewel het niet over een procedure voor eensluidend advies gaat, wordt er uitdrukkelijk bepaald dat het betrokken gewest, in de mate van het mogelijke, ten volle rekening moet houden met het advies op dat vlak van het Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie, gelet op het feit dat dit Beslissingsorgaan van de Interregionale Verpakkingscommissie de procedure moet uitvoeren.

Artikel 10, §5, bevat verschillende regels inzake de inning van de heffingen (gemeenschappelijke heffing en aanvullende gewestelijke heffingen) door de Interregionale Verpakkingscommissie.

De Partijen komen overeen ervoor te zorgen dat de volledige betaling van de totale heffing inzake overbrenging van afvalstoffen (gemeenschappelijke heffing en aanvullende gewestelijke heffingen) een wezenlijk onderdeel vormt van het overeenstemmende kennisgevingsdossier, zodat de doorvoerautoriteit in het andere geval, ofwel haar toestemming zonder meer moet weigeren, ofwel een ontbindende voorwaarde voor deze toestemming met betrekking tot de volledige betaling moet vastleggen. Hetzelfde geldt in geval van betalingsachterstand uit hoofde van de tussenkomen partijen. In voorkomend geval moet de doorvoerautoriteit haar toestemming intrekken indien de vastgelegde voorwaarden niet nageleefd worden, ook wanneer de heffing niet betaald wordt.

Wat de betalingsvoorwaarden (bankrekening,...), de eventuele herinneringsprocedures en de herinneringskosten betreft, komen de Partijen, gezien de bijkomstige aard van deze bepalingen en het feit dat ze gemakkelijk aangepast moeten kunnen worden om een efficiënte administratieve behandeling te verzekeren, overeen om ervoor te zorgen dat de richtlijnen bedoeld in artikel 9, §4, de administratieve toepassingsmodaliteiten ervan kunnen bepalen. Gelet op de hoge kosten en de ongemakken die een betalingsachterstand met zich meebrengt, komen de Partijen overeen om via dit Akkoord, dat kracht van wet moet hebben, uitdrukkelijk de mogelijkheid toe te laten om herinneringskosten aan te rekenen, op basis van de (post- en administratie-) kosten die deze herinneringen met zich meebrengen. Daarnaast zijn ze het erover eens dat het mogelijk moet zijn om een aanvullend bedrag als burgerlijke laattijdigheidsboete in deze herinneringskosten te verrekenen. Dit bedrag is echter beperkt tot 50 euro geïndexeerd. Het spreekt vanzelf dat deze boete niet vermenigvuldigd wordt in geval van opeenvolgende herinneringen voor eenzelfde niet-betaalde heffing en dat ze niet opgelegd moet worden vanaf de eerste gewone herinnering, behalve in gerechtvaardigde, uitzonderlijke of misleidende omstandigheden.

De bedragen geïnd als gemeenschappelijk deel van de heffing worden opgenomen in een specifieke post van de jaarlijkse begroting van de Interregionale Verpakkingscommissie, bedoeld in artikel 9, §2, van onderhavig akkoord en in artikel 25 van het Samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval. Deze bedragen worden afgetrokken van de werkingskosten van de Interregionale Verpakkingscommissie. Hetzelfde geldt voor de voorzieningen die elk gewest aan haar betaalt volgens de verdeelsleutel van artikel 16bis, §1, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

De bedragen, vastgesteld door elk gewest en geïnd als aanvullende gewestelijke heffingen, worden per kalenderjaar teruggegeven aan de betrokken gewesten samen met het overzicht van de betrokken kennisgevingen van doorvoer, tenzij anders wordt bepaald.

Artikel 11: Formele samenwerking met derde partijen

Het artikel geeft het streven weer van de partijen om de samenwerking met derden gezamenlijk te formaliseren, voor wat betreft de handhaving van de Verordening (EG) nr. 1013/2006.

Artikel 12: Coördinatiegroep

Artikel 12 (oud artikel 11) legt de uitvoering van het Samenwerkingsakkoord bij een coördinatiegroep. Op vraag van de ICL is het takenpakket zeer gedetailleerd en ook zeer uitgebreid, en kan deels opgevat worden als een oplist van problemen m.b.t. de handhaving van de Verordening (EG) nr. 1013/2006. Deze problemen hebben zich in de loop der jaren opgestapeld en moeten één voor één weggewerkt worden om een vlottere toepassing van de Verordening op het terrein te kunnen garanderen. De onderhandelaars zijn van mening dat de coördinatiegroep snel van start moet gaan om te werken aan de verschillende taken.

Bij de opsomming van de taken werd een onderscheid gemaakt tussen taken die exclusief worden toebedeeld aan de coördinatiegroep, en taken waarin de coördinatiegroep ondersteunende initiatieven kan nemen.

Toelichting bij deze taken

- a. Samenwerken en afstemmen in het kader van de controleplannen en de bijhorende risicoanalyse die door artikel 50 van de Verordening (EG) nr. 1013/2006 worden opgelegd.
- b. Opstellen van procedures voor de inspectie van afvaloverbrengingen. Deze procedures moeten op niveau van individuele dossiers of vaststellingen richtlijnen geven over de wijze waarop de handhavers hun bevoegdheden uitoefenen en wie welke verantwoordelijkheden draagt. Zoals reeds vermeld in artikel 1 kan er voor die procedures alleen uitgegaan worden van bestaande bevoegdheden. Deze taak moet ook ruimer opgevat worden als het sturen van de controleacties in de richting van risicovolle afvalstromen.
- c. Opstellen van procedures voor de opsporing van frauduleuze afvaloverbrengingen. Ook hier wordt in de eerste plaats gedacht aan het sturen van de acties naar afvalstromen die risico's inhouden en waar gerechtelijke vervolging van belang is. Het openbaar ministerie kan een belangrijke rol spelen in het uitwerken van deze taak.
- d. Opstellen van procedures voor de vervolging van overtredingen. Het is onder meer mogelijk dat de douane bepaalde feiten ontdekt die tegelijkertijd een inbreuk vormen op enerzijds de douanereglementering en anderzijds op de afvalstoffenreglementering (samenlopend misdrijf). De vervolging van douanemisdrijven gebeurt door de administratie der douane en accijnzen. De bestraffing van inbreuken op de afvalstoffenreglementering van de gewesten gebeurt door strafrechtelijke vervolging door het openbaar ministerie of door het opleggen van administratieve boetes. In geval van zulk een samenlopend misdrijf is er een intensieve informatie-uitwisseling en coördinatie nodig tussen de verschillende bij de vervolging/bestrafing betrokken instanties. In dit verband moet ook verwezen worden naar artikel 281, §3, van de Algemene Wet inzake douane en accijnzen dat voorziet dat indien uit één feit zowel een strafvordering inzake douane en accijnzen voortspruit als een strafvordering die moet ingesteld worden door het openbaar ministerie, de beide vorderingen gelijktijdig voor dezelfde rechtbank moeten worden gebracht.

- e. Opstellen van een indicatieve lijst van inbreuken. De meest voorkomende inbreuken voor al dan niet courante afvalstromen moeten opgelijst worden en er moet een uniforme manier van afhandeling voor de verschillende categorieën inbreuken afgesproken worden.
- f. De eerste taak waar de coördinatiegroep initiatieven kan nemen is algemeen geformuleerd, als vangnet om ook kleinere taken en eventuele toekomstige problemen in onder te brengen. Zo wordt het nuttig geacht om een systeem uit te werken om het overzicht over alle controleacties op het Belgisch grondgebied ("kalender") te behouden.
- g. Praktische regelingen m.b.t. informatie-uitwisselingen, rapportering aan de Europese Commissie, samenwerking met derden, de uitbouw van de databanken met kennisgevingen en de uniformisering van de administratieve kosten, zoals elders vermeld in het Samenwerkingsakkoord, worden ook toevertrouwd aan de coördinatiegroep.

Naast de taken die als doel hebben de handhaving van de Verordening (EG) nr. 1013/2006 te stroomlijnen, worden ook enkele meer beleidsmatige taken uit het oorspronkelijk Samenwerkingsakkoord behouden, zij het dat de rol van de coördinatiegroep beperkt wordt tot adviesverlening. Aan de coördinatiegroep wordt echter ook de duidelijke taak toebedeeld om richtlijnen te formuleren op basis waarvan de Interregionale Verpakgingscommissie haar taken als doorvoerautoriteit moet uitvoeren.

De uniformisering van het Belgische standpunt naar o.a. de Europese Commissie en de Bazel-COP is sinds 1995 toevertrouwd aan de CCIM-werkgroep Transfer van Afvalstoffen. De taak van de coördinatiegroep wordt dus beperkt tot het advies geven aan deze CCIM-werkgroep over aangelegenheden in verband met de zuivere handhaving van de Verordening (EG) nr. 1013/2006, en waarvoor de coördinatiegroep dus de nodige expertise in huis heeft.

Ten slotte vormt de coördinatiegroep ook een forum waar vragen in verband met de interpretatie van de wetgeving kunnen besproken worden, voor zover deze betrekking hebben op de handhaving van grensoverschrijdende afvaltransporten.

De wijze waarop de vergaderingen moeten verlopen, zullen vastgelegd worden in een huishoudelijk reglement. Dit reglement moet onder andere bepalen op welke manier de partijen tot een vergelijk kunnen komen, rekening houdend met eenieders bevoegdheden.

Artikel 13: Opzegging van het akkoord

Het akkoord wordt afgesloten voor onbepaalde duur, maar de mogelijkheid wordt gegeven om dit eenzijdig op te zeggen, onder bepaalde voorwaarden.

Artikel 14: Opheffing van het oude Samenwerkingsakkoord

Het oude Samenwerkingsakkoord van 1994 wordt opgeheven, en volledig vervangen door het nieuwe Samenwerkingsakkoord.

Artikelsgewijze bespreking van het voorontwerp van instemmingsdecreet

Het instemmingsdecreet zelf is de gebruikelijke standaardtekst voortspruitend uit de toepassing van de omzendbrief wetgevingstechniek, bestaande uit twee artikelen, bestemd om instemming te verlenen met dit specifiek samenwerkingsakkoord.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE